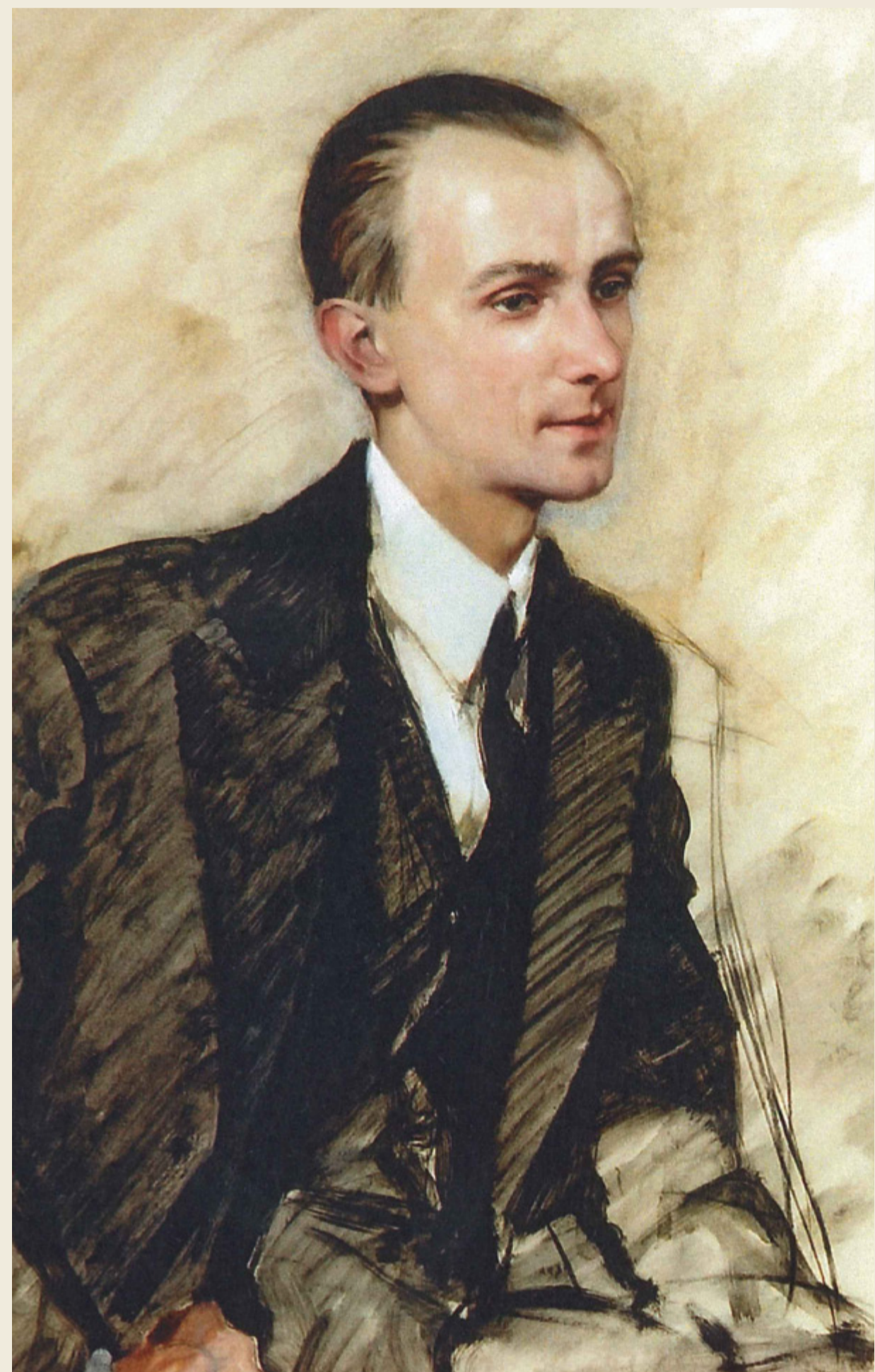

Raymond de Meester de Betzenbroeck

SCULPTEUR ANIMALIER DIERBEELDHOEWER

1904 - 1995

Portait par Edmond PASSAURO - 1936
Portret door Edmond PASSAURO - 1936

Tigre calme Croquis, ca. 1930
Kalme tijger Schets, ca. 1930

Gorille
(Musée royal de l'Afrique centrale, Tervuren)
Gorilla. (Koninklijk Museum van Centraal Afrika, Tervuren)

Raymond de Meester de Betzenbroeck est né à Malines le 1er décembre 1904 et est décédé à Woluwe-Saint-Lambert le 30 novembre 1995.

Issu d'une lignée d'artistes, notamment dans le domaine du dessin, le jeune Raymond se passionne tôt pour la représentation des animaux. Après ses humanités, il rencontre le sculpteur animalier Albéric Collin qui le conseille et l'encourage à persévérer dans ce domaine. Il fréquente alors assidûment le jardin zoologique d'Anvers, y observe les animaux, analyse leur morphologie, leurs attitudes, les croque sur le vif et les transpose en trois dimensions, d'abord dans un atelier de la rue des Bollandistes à Etterbeek, puis après son mariage, à son domicile de la rue de la Cambre à Woluwe-Saint-Lambert.

Perfectionniste dans l'âme, son souci de vérité ne le fait pas verser dans la simple exactitude photographique. Il transcende son œuvre en saisissant l'expression quasi psychologique de l'animal de façon admirable.

Le succès ne se fait pas attendre. Il n'a que vingt-deux ans lorsqu'il inaugure sa première exposition, en mars 1927, à la Petite Galerie avenue Louise à Bruxelles. D'emblée la critique est très positive. Elle souligne chez le jeune artiste son don du détail prépondérant. Peu après, il est coopté membre du Cercle des Beaux-Arts de Liège, événement qui consacre son talent et sa réussite.

L'année 1930 constitue un tournant décisif pour Raymond de Meester. Coopté membre du groupe Le Lierre, il expose à Ixelles, Namur, Louvain, Malines et Bruxelles. Ensuite, il reçoit commande de l'Etat belge pour le pavillon colonial à l'Exposition internationale d'Anvers: une scène de quatorze mètres de long représentant la capture et le dressage d'éléphants. Le Cercle artistique et littéraire de Bruxelles le reçoit comme membre sous le parrainage de Jean Canneel et d'Alfred Bastien. Enfin, toujours en 1930, il est sollicité par le corps des officiers du contre-torpilleur français *Bison* pour réaliser la silhouette de leur totem à figurer sur leur navire. L'Exposition internationale et universelle de Bruxelles de 1935 est pour lui un magnifique tremplin. Pour le pavillon des industries du cuir, il réalise un magnifique *bison* monumental de six mètres de long. Pour le pavillon du Congo, il réalise un grand *gorille* impressionnant. Raymond de Meester est désormais connu internationalement, alors qu'il n'a que vingt-six ans !

Saumon. Fontaine, clos du Grootveld à Woluwe-Saint-Lambert, vers 1960 (Coll. « L'Habitation Moderne scl », Woluwe-Saint-Lambert)
Zalm. Fontein, Grootveld in Sint-Lambrechts-Woluwe, rond 1960 (Verz. « Moderne Woning cvba », Sint-Lambrechts-Woluwe)

Raymond de Meester de Betzenbroeck et son épouse en compagnie de la Reine Fabiola visitant l'exposition des Arts et Europe, 1968.
Raymond de Meester de Betzenbroeck en zijn echtgenote in het gezelschap van Koningin Fabiola bij een bezoek aan de tentoonstelling Kunst in Europa in 1968.

Raymond de Meester de Betzenbroeck is geboren te Mechelen op 1 december 1904 en overleden te Sint-Lambrechts-Woluwe op 30 november 1995.

Als telg van een lange lijn kunstenaars, vooral bekend wegens hun tekeningen, interesseert de jonge Raymond zich al snel voor de weergave van dieren. Na zijn middelbare studies ontmoet hij de dierbeeldhouwer Albéric Collin die hem steunt en aanmoedigt om op de ingeslagen weg door te gaan. Hij trekt vaak naar de Antwerpse dierentuin waar hij de dieren observeert, hun lichaamsbouw en hun gedrag analyseert, ze schetst en deze schetsen dan omzet naar drie dimensies. Hij doet dit eerst in een atelier in de Bollandistenstraat te Etterbeek, en na zijn huwelijk in het echtelijk huis in de Ter Kamerenstraat te Sint-Lambrechts-Woluwe. Als echt perfectionist beperkt hij zich niet tot een simpele, exact fotografische weergave. Hij overstijgt zijn kunstvorm door op bewonderenswaardige wijze als het ware de psychologische uitdrukking van het dier weer te geven. Het succes laat niet lang op zich wachten. Hij is slechts tweeëntwintig wanneer hij in maart 1927 zijn eerste tentoonstelling houdt in 'La Petite Galerie', in de Louizalaan te Brussel. De kritieken zijn meteen al erg lovend. Ze benadrukken vooral de zin voor detail van de jonge kunstenaar. Kort daarna wordt hij gecoöp-

teerd als lid van de 'Cercle des Beaux-Arts' in Luik, een verdiende erkenning van zijn talent en succes. 1930 wordt een kanteljaar voor Raymond de Meester. Als gecoöpteerd lid van de groep 'Le Lierre' stelt hij tentoon in Elsene, Namen, Leuven, Mechelen en Brussel. Niet lang daarna krijgt hij een opdracht van de Belgische Staat voor het koloniaal paviljoen tijdens de Internationale Tentoonstelling in Antwerpen: een veertien meter lange scène die de vangst en het temmen van olifanten voorstelt. Onder het peterschap van Jean Canneel en Alfred Bastien treedt hij toe tot de 'Cercle Artistique et Littéraire' van Brussel. En nog steeds in 1930 wordt hij aangeschreven door de officieren van de Franse torpedobootjager *Bison* om het silhouet te verwezenlijken van hun totem die op de boot moet prijken. De Wereldtentoonstelling van Brussel in 1935 wordt een gedroomde springplank voor onze kunstenaar. Voor het paviljoen van de leerindustrie creëert hij een geweldige, monumentale *bison* van zes meter lang. Voor het Congopaviljoen wordt het een indrukwekkende *gorilla*. Raymond de Meester is voortaan wereldberoemd, ook al is hij slechts zesentwintig!

Mouflon à manchette
(Collection de l'Administration communale de Woluwe-Saint-Lambert)
Manenschaap
(Collectie van het Gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe)

Jabiru

Raymond de Meester de Betzenbroeck

SCULPTEUR ANIMALIER DIERBEELDHOEWER

Cheval de cirque
Circuspaard

1

Les expositions s'enchaînent (Nice, Paris, Liège, Kaunas, Montréal, Rio de Janeiro, São Paulo, Stockholm, Utrecht, Milan, ...) et les commandes affluent, notamment de l'étranger. Bientôt, ses œuvres se retrouvent à Paris, Lisbonne, Oslo, Buenos Aires, Tallin, Le Caire, Mexico, Berne, Varsovie, Kaunas, Reims, Cracovie... et bien sûr Bruxelles, Liège, Tervuren au Musée de l'Afrique centrale...

En 1939, il produit un **Ours polaire** monumental pour l'Exposition de l'Eau à Liège. En 1958, son **Lion rugissant**, symbolisant la Belgique triomphante, orne l'une des entrées officielles de l'Exposition universelle de Bruxelles en 1958, avant d'être transféré l'année suivante au parc Malou.

Arrivé au seuil de la cinquantaine, Raymond de Meester se tourne vers la peinture. A la belle saison, aux confins du Zwin, il s'adonne à traduire sur toile ses impressions

puisées dans les dunes, les scènes portuaires, les coins simplement bucoliques de la Flandre maritime.

Lauréat du Prix Rubens, membre du jury de la Société royale des Beaux-Arts et de celui du Conseil européen d'Art et d'Esthétique, Raymond de Meester ne négligea pas pour autant la vie artistique locale. Dès 1937, il participe aux activités du cercle «Les Artistes de Woluwe-Saint-Lambert» animé notamment par Contant Montald et Edgard Tytgat. Au lendemain de la Deuxième Guerre mondiale, le collègue des Bourgmestre et échevins le sollicite pour faire partie du jury du concours communal de peinture institué en 1923. De 1947 à 1960, date de la dernière session du concours, il s'y montrera un juge à la fois avisé et pondéré.

Ses mérites lui ont valu l'octroi du titre de baron par le roi Baudouin en 1952.

- 1. Couple de pumas**
Stel poema's
- 2. Biches dans le parc de Tervuren**
(Photo Marcel Vanhulst, Bruxelles.2004)
Hinden in het park van Tervuren
(Foto Marcel Vanhulst, Brussel.2004)
- 3. Eléphant d'Afrique se grattant**
(plâtre et cire perdue)
Een Afrikaanse olifant die zich krabt
(gips en verloren was)
- 4. Fennec en boule** avec son moule en plâtre
Opgerolde woestijnvos met zijn gietvorm in gips

2

3

4

Finition de l'**Ours polaire monumental**.
Afwerking van de **monumentale ijsbeer**.

De tentoonstellingen volgen zich op (Nice, Parijs, Luik, Kaunas, Montreal, Rio de Janeiro, São Paulo, Stockholm, Utrecht, Milaan,...) en de bestellingen stromen toe, vooral uit het buitenland. Weldra vindt men werken van hem in Parijs, Lissabon, Oslo, Buenos Aires, Tallinn, Caïro, Mexico, Bern, Warschau, Kaunas, Reims, Krakau... en natuurlijk in Brussel, Luik, Tervuren in het Museum voor Midden-Afrika...

In 1939 verwezenlijkt hij zijn monumentale **Ijsbeer** voor de Watertentoonstelling te Luik. In 1958 staat zijn **Brullende Leeuw**, als symbool voor het triomfantelijke België, aan een van de officiële ingangen van de Wereldtentoonstelling van Brussel vooraleer hij het jaar daarna naar het Maloupark wordt overgebracht.

Aan de vooravond van zijn vijftigste verjaardag begint Raymond de Meester te schilderen. Wanneer het mooie weer het toelaat vindt men hem in de buurt van het Zwin waar hij zijn indrukken aan het doek toevertrouwt van de duinen, havengezichten en bucolische hoekjes van de Vlaamse kust.

Hoewel hij Laureaat van de Rubensprijs is en lid van de jury van de 'Société royale des Beaux-Arts' en van de 'Conseil européen d'Art et d'Esthétique', verwaar-

loost hij het plaatselijke artistieke leven niet. Vanaf 1937 neemt hij deel aan de activiteiten van 'Les Artistes de Woluwe-Saint-Lambert', waar o.a. ook Contant Montald en Edgard Tytgat actief zijn. Na de Tweede Wereldoorlog vraagt het College van burgemeester en schepenen hem om deel uit te maken van de jury van het Gemeentelijk Schilderconcorso dat in 1923 in het leven werd geroepen. Van 1947 tot en met 1960, jaar van het laatste concours, is hij een bedachtzaam en nuchter jurylid.

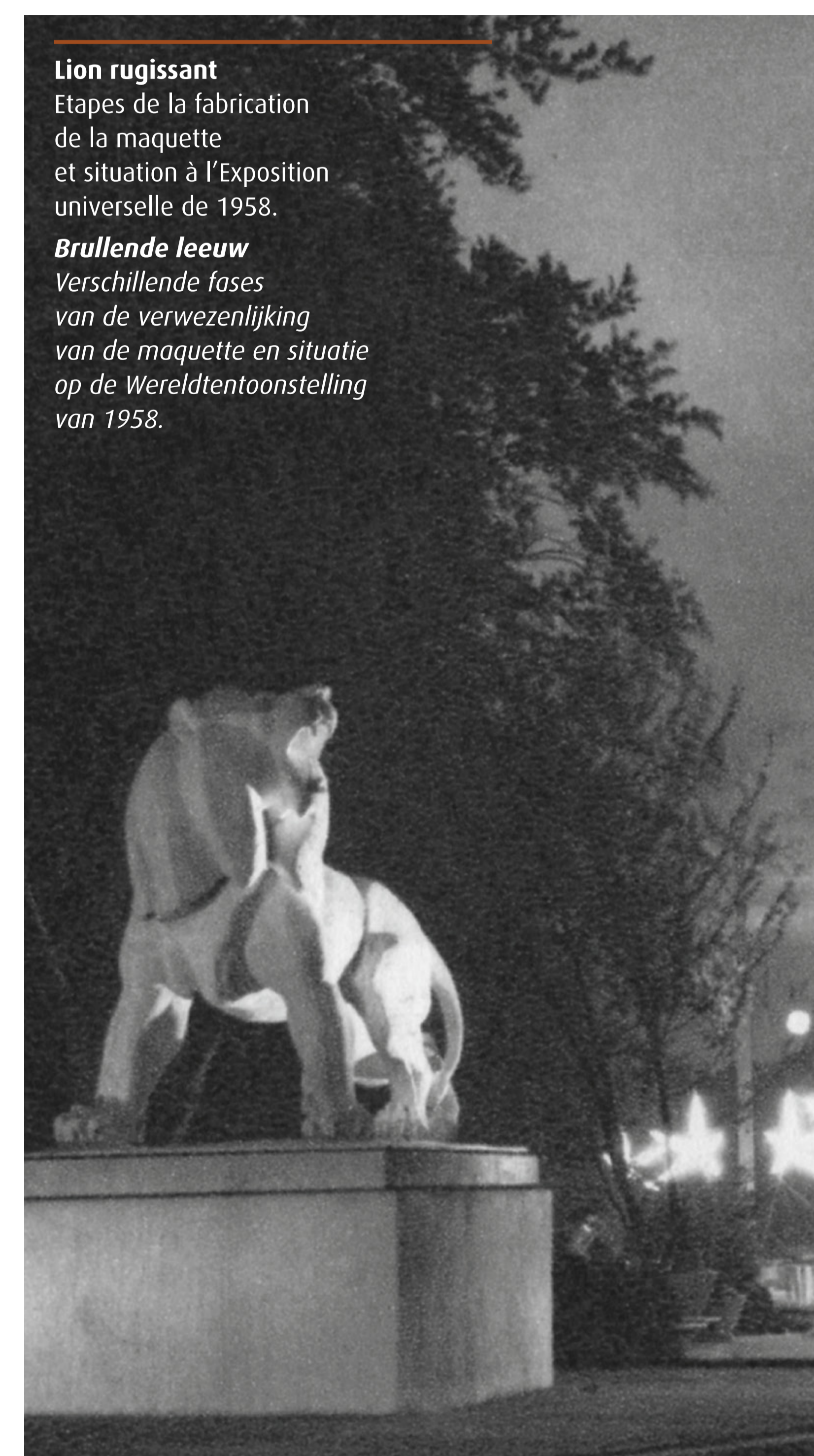
Wegens zijn verdiensten wordt hem in 1952 door Koning Boudewijn de titel van baron verleend.

Lion rugissant

Etapes de la fabrication de la maquette et situation à l'Exposition universelle de 1958.

Brullende leeuw

Verschillende fases van de verwezenlijking van de maquette en situatie op de Wereldtentoonstelling van 1958.

Texte condensé et adapté de † Xavier DE GHELLINCK VAERNEWYCK, paru dans la *Nouvelle Biographie nationale*, tome 6, Bruxelles, Académie royale de Belgique (Commission de la Biographie nationale), 2001, pp. 133-135

Text samengevat en aangepast van † Xavier DE GHELLINCK VAERNEWYCK, verschenen in de *Nouvelle Biographie nationale*, deel 6, Brussel, Académie royale de Belgique (Commission de la Biographie nationale), 2001, pp. 133-135

